

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výkladové problémy skutečného majitele u koncernových struktur

S účinností od 1. ledna 2017 došlo v návaznosti na novelu zákona č. [253/2008](#) Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, v platném znění (dále jen „LegVTrČ“), ke změně zákonné definice skutečného majitele, tedy osoby, jejíž totožnost mají zjišťovat vůči svým klientům nejen povinné osoby dle LegVTrČ jako takového, nicméně i vůči zadavateli a ve vztahu ke své majetkové struktuře dostatečným způsobem prokazovat i jednotliví dodavatelé před uzavřením smlouvy na plnění veřejné zakázky.

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
KRÍŽ A PARTNEŘI

Dle nové definice skutečného majitele v § 4 odst. 4 LegVTrČ se tak v návaznosti na čl. 3 odst. 6 tzv. IV. AML směrnice[1] u obchodních korporací (ostatní právnické osoby ponechávám pro potřeby tohoto příspěvku stranou) „skutečným majitelem ... rozumí fyzická osoba, která má fakticky nebo právně možnost vykonávat přímo nebo nepřímo rozhodující vliv v právnické osobě ... Má se za to, že při splnění podmínek podle věty první skutečným majitelem je u obchodní korporace fyzická osoba,

1. která sama nebo společně s osobami jednajícími s ní ve shodě disponuje více než 25 % hlasovacích práv této obchodní korporace nebo má podíl na základním kapitálu větší než 25 %,
2. která sama nebo společně s osobami jednajícími s ní ve shodě ovládá osobu uvedenou v bodě 1,
3. která má být příjemcem alespoň 25 % zisku této obchodní korporace, nebo
4. která je členem statutárního orgánu, zástupcem právnické osoby v tomto orgánu anebo v postavení obdobném postavení člena statutárního orgánu, není-li skutečný majitel nebo nelze-li jej určit podle bodů 1 až 3.“

Jak plyne z předložené textace, u jednoduchých vlastnických struktur a zejména u jednočlenných společností tak není prokázání skutečného majitele v praxi obecně problém, složitější situace však nastává poměrně již záhy a to pokud má daná obchodní korporace na pozici společníka(ů) právnickou osobu(y) a narůstá, pokud je konkrétní subjekt součástí podnikatelského seskupení.

V praxi je možno vysledovat k těmto problematickým situacím 2 výkladové směry. První, za značného zjednodušení, uvádí, že v případě, kdy posuzovaný subjekt nemá fyzickou osobu s dostatečnými hlasovacími právy, posuzovaný subjekt neovládající a nepřijímající zisk (neboť tyto aspekty naplňuje osoba právnická), je třeba hledat fyzickou osobu na pozici statutárního orgánu v návaznosti na textaci bodu 4, tedy že fyzická osoba podle prvních 3 bodů nelze určit. Druhý názor pak, opět velmi zjednodušeně, praví, že pokud není skutečný majitel na úrovni společníka, je třeba postupovat dále do struktur korporace či podnikatelského seskupení, dokud není identifikována konkrétní fyzická

osoba s dostatečným vlivem.

Jak však plyne z první části textace citovaného ustanovení LegVTrČ a je podpořeno důvodovou zprávou i samotnou směrnicí, je skutečný majitel definován zejména prostřednictvím materiálních znaků a jde tak o fyzickou osobu, která fakticky nebo právně vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv v posuzované právnické osobě. Údaje uvedené v jednotlivých bodech § 4 odst. 4 LegVTrČ pak jsou pouhými indikátory, které mohou postavení skutečného majitele zakládat a z důvodu samotného uvození „má se za to“ tak nemusí ani naplnění formálního znaku nutně vést k zakotvení dané osoby za skutečného majitele.

Problematická je však podle mého názoru právě poslední kategorie uvedená v bodu 4, která při zakotvení do logické struktury citovaného ustanovení je nejen vnitřně značně rozporná (kdy jako část druhé věty tvoří součást vyvratitelné domněnky - domněnky navíc podmíněné větou první, tedy materiálním hlediskem - a zároveň stanoví právní fikci při nesplnění této domněnky), nicméně s ohledem na svou textaci umožňuje právě shora uvedené rozdílné výklady.

Je třeba zmínit, že ostatně i zákonodárce je v rámci důvodové zprávy poněkud nedůsledný, kdy předmětný bod 4 na jednom místě zahrnuje do součástí právní domněnky a na místě druhém stanoví, že jde o (samostatnou) právní fikci, která se uplatní ve výjimečných případech, kdy nelze (ať už proto, že není, nebo proto, že jej nelze určit) ani po vyčerpání všech dostupných prostředků identifikovat osobu skutečného majitele (dle materiální definice).

Určitý rozpor pak přináší i samotná IV. AML směrnice. Ta v čl. 6 vedle dalšího stanoví, že skutečným majitelem je u společností fyzická osoba nebo osoby, které v konečném důsledku vlastní nebo kontrolují určeným způsobem předmětnou právnickou osobu, a až po vyčerpání všech možných prostředků to je fyzická osoba nebo osoby ve vrcholném vedení. Na druhou stranu je možno upozornit na bod 13 preambule, dle kterého zjišťování a ověřování totožnosti skutečných majitelů by mělo být rozšířeno **případně** na právnické osoby, jež vlastní jiné právnické osoby, a povinné osoby by měly hledat fyzickou osobu či fyzické osoby, jež prostřednictvím vlastnického podílu nebo jinými prostředky vykonávají konečnou kontrolu nad právnickou osobu, která je klientem. Právě ona zmíněná případnost je sice slabým, nicméně dalším argumentem pro to, že rozkrývání celé majetkové struktury nemusí být vždy relevantní.

Určitým vodítkem v daném směru může být metodický pokyn Finančního analytického úřadu,[2] který explicitně uvádí, že naplňuje-li podmínky vztahů uvedených v § 4 odst. 4 LegVTrČ právnická osoba, je třeba hledat osobu, která obdobným způsobem ovládá její podnikání, a takto postupovat až po konkrétní fyzickou osobu, případně do zjištění, že žádná taková fyzická osoba být nemůže.

Pro skutečné praktické řešení nastíněného problému nicméně nezbývá než doufat, že blížící se zavedení evidence skutečných majitelů dle novelizovaného zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, v platném znění, přinese více světla do identifikace skutečného majitele, přičemž do této doby a do určitého vyjasnění je možno všem povinným subjektům možno doporučit sledovat v co nejvyšší míře účel předmětných právních předpisů a identifikovat skutečné majitele co nejpodrobněji.

Mgr. Ing. Martin Jurník,
advokátní koncipient

[Advokátní kancelář Kříž a partneři s.r.o.](#)

Rybná 9
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 819 334

Fax: +420 224 819 343

e-mail: info@ak-kp.cz

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz a financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES

[2] Metodický pokyn č. 3 Finančního analytického úřadu 1 (ze dne 29. října 2013, aktualizováno 17. května 2017; č. j. FAU-30944/2017/03) určený povinným osobám; dostupné online

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)

- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)